

Руслан не носи пазарски чанти

Хае, со мъ пхенес? Туке мишто? Така започва разговора с нас почти всеки ден Руслан Станга, един от 14-те роми в подготвителния курс по английски език в Централния Европейски университет в Будапеща.

Само двадесет и две годишен, а един от малкото ромски лидери в Молдова. Преди три години създава НПО "Амари ограда" с цел да премахне лошите стереотипи на молдовците към ромите. Завършил е Националния Университет в Кахул "Модерни и класически науки". Казва че е един от от многото роми, които са завършили университета в Молдова. Ако в България стереотипите, които знаят българите за ромите са: необразовани, крадливи, мързеливи, в Молдова са съвсем различни. Там са по-напред с "матрицата" - продават оръжие, дрога. Руслан казва, че в Молдова нямат гета, но има много бедни роми и един от най-големите проблеми е отново образованието. По статистика в Молдова живеят 20 000 роми, но в реалност са около 200 000, според младия лаеш. Да, тамошните роми са: лаеши, таблари, аурари, урсари. Лаешите се занимават с фермерство и населяват предимно южната част на Молдова. Табларите са майстори на желязото. Те са най-търсените майстори в цяла Молдова за правене на улици. Но не обикновени улици, а с орнаменти... Те правят невероятно красиви улици. Търсят ги предимно богаташите. Аурарите имат не по-малко доходен бизнес - злато. Те не се засягат на едно място, постоянно са на път. А урсарите, те пък продават магия - гледат на ръка или както казва Руслан - **ола грабарен**. В момента Руслан е в Молдова, по-

молил е шефа ни - Оливер, да го пусне за две седмици да си замине. Целта на пътуването до дома му е да организира "Конгрес на младите роми" в Молдова. Обаждат ни се често, да ни пита как сме, а ние постоянно го питахме за Барона.

Барона в Молдова

е нещо като нашия Цар Киро. Докато беше Руслан тук, постоянно му се обаждат от Молдова, защото по това време президентските избори още не бяха свършили. И той постоянно ни казваше - "The Baron getting in the Parliament, The Baron getting in the Parliament". И сега го бъркаме дали Барона е влязъл в парламента.

Когато аз и Тано му разказахме, че в България има сегрегирани училища, в които учат само роми, и то не само в България, той много се учуди. Каза че в Молдова няма такова нещо. Наистина голяма част от ромското население не желае да учи, просто защото се занимава със семейния бизнес, но такъв проблем и такива училища нямат.

Друг интересен факт за тамошните роми е, че ако говориш лошо на някого и не си любезен, рискуваш да бъдеш застрелян. Просто, защото почти всеки има оръжие. За това, той понякога ни се чуди на майтапите. Е няма да ни застреля те, но му е интересно как се шегуваме.

Истинската "проблемация"

е дискриминацията. И то от страна на полицията. Иначе традициите са едни и същи, с малката разлика, че молдовските роми имат навик да предават събраното през годините - възглавници, юргани, чаршафи и други традиционни неща на човека, на който са написали името в предсмъртното си писмо. Според Руслан това е невероятно богатство. Е как не?!

Младешт е убеден, че ако искаш нещо, можеш да го постигнеш. Дори и да премахнеш дискриминацията. Да, не е лесно, но не и невъзможно. Той има брат - неженен и сестра - омъжена, на по двадесет и една години и двамата. Традицията в неговото семейство е музиката. Баща му свири на тромпет и има оркестър. Брат му е трета година в "Националната академия по изкуства" - специалност "Кларинет". Чичо му свири на тромпет, дядо му на

барабан, а Руслан на акордеон. Веднъж когато пазарувахме заедно, той ни каза, че баща му му е казал да не носи тежки неща като например пазарски чанти, защото това влияе на свиренето по-късно. Руслан мечтае след края на курса в Будапеща да се върне в Молдова и да разшири организацията си, да наеме повече роми на работа и да навлезе в политиката в тамошното правителство.

Вили БОГДАНОВА

Служител на "Следваща страница" държа наш репортер петнадесет минути на вратата

Фондация "Следваща страница" финансира проекти за ромски печатни и интернет-издания. Няма краен срок за подаване на проектите. Реших да проведа разговор със служител на фондацията, за да разбера каква дейност развива организацията в България, колко и какви проекти са финансирани в тази област. Най-напред звъннах по телефона. Разговорът ми с Мария Величкова излезе неуспешен. Тя ми каза, че София Захова не е в България и ще ми звънне с друг нейн колега да направим интервюто. Но, така и не ме потърси. На следващия ден отидох направо в офиса на фондация "Следваща

страница". На вратата ме посрещна Христина Маринова. Представих се. В следващите 15 минути разговорът ни протече на входа пред вратата на офиса им. От това се породиха моите подозрения, че нещо не е наред. Един възпитан човек, работещ в международна фондация, не би държал посетител, и то журналист, на вратата 15 минути. Държа да кажа, че не получих нито един положителен отговор на въпросите си. Всичко звучеше в една гама: не знам, не отговарям за ромски проекти, нямам информация, не мога да отговоря... Разрових се в интернет-сайта и установих, че за последните

три години фондация "Следваща страница" финансира само пет ромски проекта в България за издаване на книги. От тук става ясно, че въпросите на нашите читатели заслужават отговор и ние трябва да потърсим повече информация. Очаквайте интервю със София Захова, координатор на програмата в следващия брой.

РИЦ

Проекти, финансирани от "Следваща страница"

1. Фондация "Кхам - Слънце". Лили Ковачева: Животът на Шакир Пашов, на ромски и български	USD 1 160
2. Проект Права на човека. Десегрегация: Американският опит, под редакцията на д-р Красимир Кънев	USD 1 900
3. Фондация "Приказен път". Йосиф Нунев: Ромски приказки: адаптирани на ромски и български	USD 4 000
4. Елит - Център за ромска култура, Сали Ибрахим. Ромска митология, на ромски	USD 3 300
5. Фондация "Погкрена за ромите". Георги Парушев: Ромските виждания за света, на ромски и български, редактор Лили Ковачева	USD 4 000

"Циганско лято" ще излезе до края на май

Новата стихосбирка на Васил Чапразов има заглавие "Циганско лято". Почти десет години след първата си книга - "Искам да съмне", авторът се връща в своя "Амритсаров храм", за да ни каже, че не се е разделял със света на поезията.

Идвам си, мой дом,
мой Амритсаров храм,
величие неосветено със победи,
с неистов труд,
безумност или сила
При тебе се завръщам -
плам от огън тлял
в разкоша на безимieto.

И втората книга на Чапразов се публикува от ИК "Стигмати". Оформлението и е дело на младата художничка Александра Чаушова.

РИЦ